

Ambulantiseringsplan beschermd wonen 2022

Versterken sociale basis

Beschermd wonen is aan het transformeren, net als de geestelijke gezondheidszorg in zijn geheel. De transformatie is gericht op sociale inclusie en is gebaseerd op de visie van commissie Dannenberg. Sociale inclusie houdt in dat mensen met een psychische kwetsbaarheid niet direct intramuraal opgenomen worden, maar ondersteund worden in hun omgeving en volwaardig deel blijven nemen aan de maatschappij. Door mensen met beiden voeten in het maatschappelijke leven te laten staan is de weg naar herstel minder lang. Ze behouden namelijk hun maatschappelijk identiteit in plaats van dat ze deze weer opnieuw moeten opbouwen.

Voor beschermd wonen betekent dit dat de sector een omslag moet maken naar beschermd thuis. Een zorgvorm waar de cliënt dezelfde zorg krijgt als bij intramuraal beschermd wonen, maar dan in hun eigen omgeving. De omslag wordt regionaal georganiseerd (zie kadernota Samen aan Zet 2022), maar kent ook een lokale opgave. Er moet een sterke lokale basis aanwezig zijn van algemene voorzieningen waar de cliënt op terug kan vallen. Zodat de instroom naar beschermd wonen verkleind wordt en de uitstroom succesvol kan zijn. Dit plan verkent wat Renkum nog moet in het versterken van de sociale basis, zodat de gemeente goed voorbereid is op de transformatie.

Dit ambulantiseringsplan is een onderdeel van de programmaliijn 'Versterken sociale basis'. Deze programmaliijn kijkt sociaal domein breed naar de sociale basis en hoe deze te versterken. De programmaliijn bestaat uit verschillende projecten van zowel Jeugd, Participatie en Wmo.

Burgerbeloften

Het versterken van de lokale sociale basis voor beschermd wonen gebeurt aan de hand van tien burgerbeloften. Deze beloften zijn tot stand gekomen door middel van gesprekken met ervaringsdeskundigen en professionals uit het veld. Aan hen is de vraag gesteld wat aanwezig moet zijn in iemands omgeving om een opname te voorkomen en succesvol uitstromen mogelijk te maken. Dit resulteerde in beloften die in de breedte kijken naar de samenleving en de voorzieningen. De regionale projectorganisatie Samen aan zet heeft daarnaast in de regionale kadernota van 2022 een basisset opgenomen van voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden die lokaal aanwezig moeten zijn ten behoeve van de transformatie (zie bijlage). De burgerbeloften zijn een vertaling van deze basisset, maar beredeneerd vanuit de persoon en is meer lokaal gericht. Dit maakt dat de burgerbeloften samen het kader vormen waarmee Renkum de lokale basis versterkt.

De transformatie is al langere tijd aan de gang, net als het versterken van de sociale basis. Dit plan zal eerst per burgerbelofte kijken naar wat al aanwezig is in Renkum. Om vervolgens projectvoorstellen te doen voor de beloften waar nog stappen te maken zijn. De voorstellen zijn een eerste concretisering van de aanpak om de beloften in te lossen, maar dienen in een later stadium uitgewerkt te worden in de vorm van een projectplan.

Burgerbeloften	Reeds aanwezig	Uitdaging	Uit te voeren projecten
<p>Geïnformeerde samenleving</p> <p>Inwoners weten iets van psychische kwetsbaarheid, ze kunnen zich er iets bij voorstellen.</p>		<p>Het kennisniveau over psychische kwetsbaarheid verhogen met de als doel het doorbreken van stigma's.</p>	<p>Buurtgerichte benadering psychische kwetsbaarheid</p>
<p>Lokale ogen en oren</p> <p>Vrijwilligers en professionals in het lokale sociale domein kunnen psychische kwetsbaarheid herkennen. Daardoor vroegtijdig signaleren als het niet goed gaat met iemand en weten waar ze terecht kunnen.</p>	<p>De zorgverbinder heeft de mogelijkheid om op een doortastende wijze te acteren op nieuwe signalen en de hulpvraag neer te leggen bij de juiste organisatie.</p>	<p>Een sterkere verbinding tussen vrijwilligers/professionals en de buurt, zodat signalen vanuit de buurt terecht komen op de juiste plek.</p>	<p>Buurtgerichte benadering psychische kwetsbaarheid</p> <p>Signaleringswegwijzer</p>
<p>Wonen met een steuntje in de rug</p> <p>Er zijn mensen waar ik op terug kan vallen en steun aan heb. Passend bij mijn behoefte en in mijn buurt.</p>	<p>Er zijn vele organisaties waar een persoon op kan terugvallen zoals Renkum voor Elkaar en hun netwerk.</p>	<p>Het opzetten van een ondersteunende structuur in de wijk, gedragen door inwoners van de wijk.</p>	<p>Buurtcirkels</p>
<p>Buurtpunt voor ontmoeting en steun</p> <p>Er is mogelijkheid voor informele contacten en ontmoeting met evt. een (laagdrempelig) getraind luisterend oor als het even nodig is. Onderdeel van het buurthuis/ inlooppunt.</p>	<p>Er zijn vele ontmoetingsplekken aanwezig in de gemeente, bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inloopactiviteiten van Woonzorgnet & Actief Talent - Ons Middelpunt - Huis van Renkum 	<p>Informele ontmoetingsmomenten opzetten, gericht op activiteiten.</p>	<p>Creatief verbinden</p> <p>Sport & bewegen</p>
<p>Mijn financiën op orde</p> <p>Ik word zo nodig geholpen om goed om te gaan met geld of</p>	<p>Er zijn verschillende organisaties die ondersteuning kunnen bieden, bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renkum voor Elkaar 		

<p>eventueel beheert iemand het voor mij.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De rechtswinkel - Humanitas <p>Ook is vrijwillige bewindvoering mogelijk</p>		
<p>Begeleiding op maat</p> <p>Persoonsgerichte begeleiding. De gemeente biedt mogelijkheden om de begeleiding op te schalen dan wel af te schalen na gelang de behoefte.</p>		<p>Het creëren van flexibele zorgarrangementen waarbinnen makkelijk op en afgeschaald kan worden.</p>	<p><i>(zal onderdeel zijn van de regionale transformatie naar beschermd thuis)</i></p> <p>Cursus ggz-problematiek voor het Sociaal Team en RvE</p>
<p>Zinvolle daginvulling</p> <p>Ik ben bezig vanuit mijn talent, voor een maatschappelijk project of een werkgever. Ik word uitgedaagd en geprikkeld om mee te doen.</p>	<p>Middels activerend werk of vrijwilligerswerk wordt men gestimuleerd om zoveel mogelijk volwaardig mee te doen.</p>		
<p>Wonen op een passende plek</p> <p>Er is voor mij een betaalbare woning. Er is zowel fysiek als sociaal ruimte om te wonen in de buurt.</p>	<p>Er is een convenant afgesloten met Vivare waardoor er woningen aangeboden worden aan mensen die uitstromen uit beschermd wonen, waarbij draagkracht en draagvlak van de cliënt en de wijk in ogenschouw worden genomen</p>	<p>Het creëren van woningen.</p>	<p>Kamers met aandacht</p> <p><i>(Wordt mogelijk deels onderdeel van de regionale transformatie naar beschermd thuis)</i></p>
<p>Toegang en zorg stemmen af</p> <p>Bij het vaststellen van mijn behoefte aan zorg en ondersteuning word ik begrepen en wordt er met mij meegedacht. Er is begrip voor mijn situatie en kennis van psychiatrie. Uitkomsten leiden tot passende zorg.</p>	<p>In het Sociaal Team zijn consultants aanwezig met kennis en ervaring m.b.t. de psychiatrie en beschermd wonen.</p>	<p>Sociaal teambreed heeft men kennis van psychiatrie en beschermd wonen. Alle consultants zijn in staat deze doelgroep te bedienen.</p>	<p>Cursus ggz-problematiek</p>

Lokale samenwerking

Ik ervaar samenwerking en heb geen last van het feit dat er verschillende organisaties of financieringen betrokken zijn. Zorg en ondersteuning wordt georganiseerd vanuit ketens/netwerken en 24 uur beschikbaarheid.

In samenwerking met de ggz is er een zorgverbinder gekomen. Deze professional zorgt voor een actieve verbinding in het netwerk. Met het opzetten van de zorgverbinder zijn de netwerkpartners beter in contact met elkaar gekomen.

Bij (complexe) casuïstiek denken professionals vanuit het belang van de cliënt en zijn bereid om over schotten heen te handelen.

Integraal werken

(zal gedeeltelijk onderdeel zijn van de regionale transformatie naar beschermd thuis)

Projecten

1. Buurtgerichte benadering psychische kwetsbaarheid

Met de transformatie naar beschermd thuis – en de ambulantisering van de ggz in het breed – blijven mensen met een psychische kwetsbaarheid langer thuis wonen en worden ze meer zichtbaar in de wijk. Een gemiddelde inwoner heeft weinig kennis van psychiatrische problematiek. Hun beeld van een psychisch kwetsbaar persoon is bijvoorbeeld vormgegeven door de media, waardoor ze een stereotyperend beeld kunnen hebben. Deze stigma's kunnen zorgen voor angst en onbegrip. Dit vergroot mogelijk het gevoel van onveiligheid in de wijk, maar het belemmert ook het herstelproces van de persoon in kwestie doordat hij bijvoorbeeld uitgesloten wordt in de buurt. Door wijken voor te lichten, met de buurt in gesprek te gaan over psychische kwetsbaarheid en hoe er mee om te gaan, kunnen hopelijk deze stigma's doorbroken of in ieder geval afgezwakt worden. Het doel hierbij is dat mensen in de wijken meer begrip voor elkaar hebben, waardoor de herstellende persoon meer kansen krijgt sociale rollen goed in te vullen. Door te investeren versterken we ook de signalerende functie van de wijk, waardoor er eerder professioneel ingegrepen kan worden mocht dat nodig zijn.

Mogelijke partners: Vivare, Pro Persona, Renkum voor Elkaar (nadere verkenning noodzakelijk)

Inschatting kosten: 2022: € 50.000
2023: € 25.000

2. Signaleringswegwijzer

Een persoon met een psychische kwetsbaarheid die werkt aan zijn herstel kan mogelijk een terugval krijgen. Dit proberen we te voorkomen, maar we kunnen dit niet garanderen. Een gevolg van de ambulantisering is dat de buurt hier mogelijk mee geconfronteerd wordt. Daarom is het belangrijk dat, als de buurt signaleert dat het niet goed gaat met iemand of last van iemand heeft, het signaal bij de juiste organisatie terecht komt.

Op dit moment zijn er zeer veel organisaties die allen een stukje kunnen oppakken. Dit is voor de meeste inwoners niet te overzien. Het is niet mogelijk om dit systeem aan te passen, in verband met achterliggende wetgeving. Wel kunnen we inwoners helpen het signaal op de juiste plek neer te leggen door middel van een signaleringswegwijzer. Dit is tevens een wens van de Adviesraad Sociaal Domein. Omdat het lastig is voor inwoners om onderscheid te maken in de oorzaken van gedrag zal de signaleringswegwijzer breed ingestoken moeten worden, onder de noemer van verward gedrag. Hierdoor worden ook onderwerpen zoals dementie meegenomen, naast psychiatrische problematiek.

De signaleringswegwijzer kan tevens gekoppeld worden aan de signaleringskaarten. Dit zijn kaarten waarin beschreven staat wat je als persoon moet doen als je in je omgeving geconfronteerd wordt met bepaalde problematiek. Denk hierbij aan: wat te doen bij suïcidale gedachten?

De signaleringswegwijzer kan op twee manieren vorm krijgen:

1. Een digitale signaleringswegwijzer: een digitale omgeving (website gemeente bijvoorbeeld) waarin men informatie kan vinden welke organisaties waarvoor verantwoordelijk zijn en de contactgegevens.
2. Een aanspreekpunt: een persoon die de inwoner kan ondersteunen in het proces, maar ook de contacten onderhoudt met het netwerk. Dit zal dicht bij de inwoners georganiseerd moeten worden, mogelijk dat Renkum voor Elkaar hier een rol in kan spelen.

Mogelijke partner: Renkum voor Elkaar

Inschatting kosten: 2022: € 25.000
2023: € 15.000

3. Buurtcirkels

Voor herstel is het hebben van een netwerk van groot belang. Wanneer er iets speelt kan de persoon terugvallen op zijn omgeving. Een buurtcirkel is een groep van buurtbewoners die voor elkaar klaar staan. Mensen komen via de buurtcirkel in contact met elkaar en worden onderdeel van een groep. Wederkerigheid staat hierbij centraal. Even wat gezamenlijks doen, elkaar helpen met een klusje of een keer boodschappen doen voor de ander. De exacte invulling van een buurtcirkel kan organisch groeien. Zo kan het zijn dat er een buurtcirkel ontstaat voor alleen mannen, gezien de onderwerpen die zij willen bespreken. Belangrijk is wel dat de cirkels openstaan voor nieuwe mensen. Daarom krijgen ze ook ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van een professionele buurtcirkelcoach. Deze zal de buurtcirkel ondersteunen in het groepsproces.

Mogelijke partner: Renkum voor Elkaar

Inschatting kosten: 2022: € 35.000
2023: € 25.000

4. Kamers met aandacht

Kamers met aandacht is een voorziening waarbij particulieren een kamer/ruimte verhuren aan een jongere (18 tot 23 jaar). Ze bieden de jongere een woonplek. De jongere kan hier met steun van een vertrouwde begeleider en een beetje aandacht van de particulier verder werken aan zijn zelfstandigheid. Juist deze doelgroep (overgang van 18- naar 18+) valt vaak in de "gaten" van het systeem. Door deze woonvorm aan te bieden kan de jongere gedurende de formatieve jaren de stap naar zelfstandigheid zetten met een steuntje in de rug en wordt hopelijk voorkomen dat hij later (intensieve) zorg nodig heeft.

Er kunnen kamers met aandacht worden gerealiseerd bij gezinnen of alleenstaanden, maar ook in studentenhuizen, gastenverblijven of woongroepen. Kamers met aandacht maakt dus gebruik van ruimtes in al bewoonde woningen en zal dus niet de vraag in de krappe woningmarkt vergroten.

Mogelijke partner: Kamers met Aandacht

Inschatting kosten: 2022: € 25.000
2023: € 25.000

5. Zorgverbinder

De zorgverbinder is een ggz-professional die als een spin het web fungeert. De zorgverbinder is betrokken in de wijk of dorp en verbindt mensen met ggz- en/of psychosociale problematiek met de juiste zorgpartijen. De zorgverbinder levert ook lichte zorg, met als voornaamste doel de persoon in kwestie te begeleiden richting een zorgtraject. De zorgverbinder staat midden in de wijk of dorp, kent de bewoners goed en heeft korte lijnen met de aanwezige zorgprofessionals. Dit maakt de zorgverbinder van onmisbare waarde in de vroegsignalering. De eerste pilot is met positieve resultaten afgerond. In de huidige fase is uitbreiding van het aantal uren noodzakelijk.

Inschatting kosten: € 15.000

6. Creatief verbinden

Voor mensen met een psychische kwetsbaarheid is het belangrijk dat ze een netwerk hebben waar ze op terug kunnen vallen. Dat begint met mensen ontmoeten en een sociaal leven opbouwen. Ontmoetingsplekken zoals Huis van Renkum of Oase zijn hiervoor ideaal. Echter kan de drempel om hierbinnen te lopen hoog zijn. Door interessante activiteiten te organiseren kan deze drempel verlaagd worden. Renkum kent daarnaast een creatieve sector die bestaat uit maatschappelijk betrokken personen. De kracht van deze sector willen we inzetten om mensen elkaar te verbinden. Een workshop georganiseerd door bijvoorbeeld een kunstenaar, op een plek van ontmoeting kan een vehikel vormen waarmee men sociale contacten op doet. Daarnaast stimuleert het iemands creativiteit, leren ze nieuwe vaardigheden en is het veilige situatie waarin ze succeservaringen kunnen opdoen. Door creatieve sector te verbinden aan deze doelgroep denken we een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren aan het leven en herstel van kwetsbare personen.

Inschatting kosten: € 9.500

7. Sport & bewegen

Bewegen is essentieel voor iemands fysieke en psychische gezondheid. Het is daarom van groot belang dat deze doelgroep geactiveerd wordt of in ieder geval de mogelijkheden aangeboden krijgt om te bewegen. Een gedeelte van het budget willen we beschikbaar stellen voor het sport- en beweegteam van gemeente Renkum. Met deze middelen kunnen zij hun lopende activiteiten gericht op mensen met een psychische kwetsbaarheid versterken en nieuwe activiteiten opzetten, om deze doelgroep te activeren en in beweging te krijgen.

Inschatting kosten: € 9.500

8. Cursus ggz-problematiek

Met de ambulantisering zal het Sociaal Team en de coaches steeds vaker geconfronteerd worden met vraagstukken gerelateerd aan ggz problematiek. Op dit moment hebben enkele individuen in het team de nodige kennis en ervaring om hier zorgvuldig mee om te gaan. Om het Sociaal Team en de coaches toekomstbestendig te maken is het noodzakelijk om het gehele team te trainen in het omgaan met deze doelgroep. Dit stelt hen in staat de juiste inschatting te maken welke zorg passend is, maar ook om de mogelijkheden in het voorliggende veld beter te benutten en dit goed af te stemmen op de professionele hulp. Om de link naar het voorliggende veld te versterken is het goed om hen samen met medewerkers van Renkum voor Elkaar de cursus te laten volgen. De eerste cursus zal in 2022 plaatsvinden, in 2023 zal hier een vervolg aan worden gegeven ter verdieping.

Mogelijke partners: Academie Sociaal Domein, Pro Persona

Inschatting kosten: 2022: € 10.000
2023: € 10.000

9. Doorontwikkeling Integraal werken

Een kwetsbare inwoner kan op verschillende terreinen te maken krijgen met de gemeente. Zo kan hij zorg krijgen vanuit de Wmo, een uitkering vanuit Participatie wet en een kind hebben met zorg vanuit de jeugdwet. Ervaring leert dat de beleidstheorieën van deze wetten uiteenlopen en dat dit in de praktijk tot tegenstrijdigheden leidt. Wil je een persoon goed in het zadel krijgen in het maatschappelijke leven dan zal er met een integrale blik gekeken moeten worden naar de situatie van de inwoner. Alleen op die manier is het mogelijk om de hulp op een effectieve manier vorm te

geven en op de juiste momenten op- of af te schalen. Om integraal te kunnen werken zal er een organisatorisch ontwikkelproces gestart moeten worden. Waarin er onder andere gewerkt wordt aan de kennis van het sociaal team over andere domeinen en het afstemmen van de interne processen van de gemeente. Vanuit het ambulantiseringsopgave kan er een gedeelte van de kosten gedekt worden.

Inschatting kosten: 2022: € 20.000
    2023: € 20.000

10. Personeelskosten Renkum

De besproken projecten vormen gezamenlijk een grote opgave voor de gemeente Renkum binnen de al grote opgave van de transitie van beschermd wonen. Dit plan kan alleen uitgevoerd worden indien er voldoende capaciteit beschikbaar in de vorm van een beleidsmedewerker en projectondersteuner. De beleidsmedewerker zal zich bijvoorbeeld richten op de beleidsmatige uitvoering transitie beschermd wonen & ambulantisering, vormt de ambtelijke vertegenwoordiging in de regionale overlegstructuren en adviseert het bestuur. De projectondersteuner zet zich in voor organisatie van alle beschreven projecten en ondersteunt hierin de projectleiders van de projecten.

Inschatting kosten: Beleidsmedewerker   € 100.000
    Projectondersteuning   € 15.000

Overzicht kosten

Project	Kosten		
	<i>2022</i>	<i>2023</i>	<i>Totaal</i>
Buurtgerichte benadering psychische kwetsbaarheid	€ 50.000	€ 25.000	€ 75.000
Signaleringswegwijzer	€ 25.000	€ 15.000	€ 40.000
Buurtcirkels	€ 35.000	€ 25.000	€ 60.000
Kamers met Aandacht	€ 25.000	€ 25.000	€ 50.000
Zorgverbinder	€ 15.000	€ -	€ 15.000
Creatief verbinden	€ 4.750	€ 4.750	€ 9.500
Sport en bewegen	€ 4.750	€ 4.750	€ 9.500
Cursus GGZ	€ 10.000	€ 10.000	€ 20.000
Doorontwikkeling Integraal Werken	€ 20.000	€ 20.000	€ 40.000
Beleidsmedewerker	€ 50.000	€ 50.000	€ 100.000
Projectondersteuning	€ 7.500	€ 7.500	€ 15.000
Totaal	€ 247.000	€ 187.000	€ 434.000

Bijlage 1

Minimale basisset

De regionale samenwerking Samen aan Zet heeft een kadernota opgesteld die de basis vormt voor regionale transformatie. In de kadernota is een minimale basisset aan voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden opgenomen:

- Professionele ambulante begeleiding die flexibel kan worden op- en afgeschaald, dit kan al of niet in samenloop met behandeling (GGZ/ ZVW) zijn;
- Integrale benadering vanuit sociaal domein (inkomen, participatie, ondersteuning, betrekken eigen netwerk en welzijn);
- Aandacht voor financiële zelfredzaamheid en schuldhulpverlening
- Vroegsignalering en expertise in de wijk om problematiek te herkennen;
- Waakvlam begeleiding (nazorg bij uitstroom uit beschermd wonen);
- Bemoeizorg om zorgmijders te bereiken;
- Inloopvoorzieningen in de wijk voor ontmoeting en daginvulling;
- Ondersteuning bij integratie in de wijk;
- Inzet van ervaringsdeskundigen, lotgenotencontact en psycho-educatie;
- Participatie, werk en inkomen: versterken herstel en (arbeids)participatie.

Deze basis moet in een gemeente aanwezig zijn om het mogelijk te maken instroom in beschermd wonen te voorkomen en succesvol uit te stromen. Ondanks dat deze voorzieningen lokaal aanwezig moeten zijn, zal hier zowel lokaal als op regionaal niveau aan gewerkt moeten worden om dit te realiseren. Niet alles is namelijk lokaal te organiseren. De basisset geeft weer wat de regionale verwachtingen zijn wat betreft de lokale basis en kadert daarmee het versterken ervan.